

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

Mikkelin seudun ympäristölautakunta / Seudulliset ympäristöpalvelut**Yhteenveto:**

Toiminta on vahvasti erityislainsäädännön ohjaamaa, suunnitelmallista ja järjestelmällistä. Kehittämiskohteita on sisäisen tarkastuksen ja valvonnan ottamisessa systemaattiseksi osaksi muuta työtä.

e = Ei sovellettavissa, 1 = Heikosti, 2 = Kohtuullisesti, 3 = Melko hyvin, 4 = Hyvin				
Sisäinen toimintaympäristö ja valvontakulttuuri		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Toiminta-kulttuuri	Ovatko yksikön arvot ja toimintaperiaatteet määritelty ja toimitaanko niiden mukaisesti?	3	Kaupungin arvokirjaa on käyty läpi ja henkilöstö on sitoutunut niihin kaupungin arvoihin jotka ovat sovellettavissa Ympäristöpalvelujen toimintaan.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Arvostetaanko kehittämiskohteiden tai puutteiden esille tuomista?	3	Kaikissa yksiköissä on avoin toimintakulttuuri	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Puututaanko yksikössä johdonmukaisesti sääntöjen vastaiseen toimintaan?	3	Kaikkiin ilmi tullee puutteisiin puututaan ensisijaisesti rakentavassa hengessä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Toiminnan tavoitteet	Onko yksikölle asetettu tavoitteet ja ovatko ne kattavat?	4	Lakisääteiset valvontasuunnitelmat sekä kaupungin tulokortti.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Tukeeko tavoitteenasettelu kaupungin strategiaa?	3	Pääsääntöisesti tukevat.	Seudulliset ja kaupungin tavoitteet pyritään sovittamaan yhteen laatimalla seudulliset tavoitteet samalla aikataululla kuin kaupungin tulokortti
	Onko tavoitteiden systemaattinen seuranta järjestetty?	3	Taloutta ja toimintaa seurataan kaupungin talous-suunnitelman vuosikellon mukaan. Lisäksi valvontasuunnitelmien toteutusta seurataan ja siitä raportoidaan vuosittain lautakunnalle.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Reagoidaanko havaittuihin poikkeamiin?	3	Poikkeamat käsitellään tiimipalaverissa ja yksikön yhteisessä palaverissa.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko palkkiojärjestelmää kytketty tavoitteiden saavuttamiseen?	e	Rahallista palkistamista ei ole käytössä.	Yksiköiden ja henkilöstön tavoitteiden saavuttaminen pyritään tuomaan esille myönteisenä palautteena sekä spontaanisti että palaverissa
Organisaatio-rakenne	Onko organisaatiorakenne selkeä ja toimiva?	4	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko tehtävänjaot vastuineen määritelty ja niitä koskeva ohjeistus ajan tasalla?	3	Tehtävät on jokaisen asiantuntijan kohdalla määritelty TVA:ssa.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Resurssit	Onko talousarvio oikein mitoitettu suhteessa tavoitteisiin?	2	Terveysvalvonta ei pääse valvontasuunnitelmissa 100 % toteumaan, ja ympäristönsuojelun	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

			lakisääteisiä tehtäviä jää tekemättä. Eläinlääkintähuollon resurssipula on vaivannut kesästä 2020 lähtien.	
	Onko yksiköllä käytössään tehtävien edellyttämä määrä henkilöstöä?	2	Katso edellinen.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko henkilöstön osaaminen riittävällä tasolla?	4	Pääsääntöisesti kyllä mutta kehitettävääkin löytyy.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Ovatko yksiköllä tehtävien edellyttämät toimitilat, laitteet ja tietojärjestelmät?	2	Isot tietojärjestelmämuutokset ovat olleet käynnissä ja ohjelmien toiminnassa on vielä toivomisen varaa.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko yksikössä varmistettu, että yksikkö kykenee suoriutumaan ydintehtävistään myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa?	2	Varahenkilöjärjestelmä on käytössä mutta yllättävät tilanteet esim. loma-aikoina heikentävät toimintavarmuutta. Loma-ajat suunnitellaan niin, että toimintavarmuus säilyisi mahdollisimman hyvänä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Lainsäädäntö ja kaupungin sisäiset ohjeet	Ovatko toimintaa ohjaavat säännöt, määräykset, ohjeet ja päätökset ajan tasalla?	3	Pääsääntöisesti ovat.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Tunteeko henkilöstö keskeiset työhönsä vaikuttavat ohjeet ja säännöt?	3	Pääsääntöisesti tuntee. Sääntöjen läpi käyminen yhdessä voisi olla nykyistä rutiininomaisempaa.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Miten hyvin yksikkönne on välttynyt viime vuoden aikana kantelilta, virallisessa prosessissa olevilta valituksilta tai oikeustapauksilta	3	Vuonna 2020 tehdyistä ympäristö- tai maa-aineslupapäätöksistä ei tehty valituksia. Eduskunnanoikeusasiamiehelle tehtiin kaksi kantelua. Molemmat kantelut liittyivät maasto liikennelain mukaisten asioiden käsittelyyn. Myös kaksi eläinsuojelupäätöstä on mennyt hallinto-oikeuteen. Ympäristöpalveluissa käsitellään asioita, joissa usein on intressiristiriitoja eri osapuolten välillä. Nämä johtavat väistämättä toisinaan tilanteisiin, joissa joku osapuolista valittaa päätöksestä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Varmistaako johto, että ohjeita ja sääntöjä noudatetaan?	3	Pääsääntöisesti kyllä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Riskienhallintamenettelyt	Tunneteko kaupungin riskienhallintaa ohjaavat dokumentit: johtosäännöt ja toimintaohjeet, sisäisen valvonnan yleisohje ja riskienhallintapolitiikka?	2	Toimintaa ohjaa hyvin pitkälle erityislainsäädäntö. Lisäksi riskinarvioinnissa käytetään avuksi kaupungin järjestelmiä.	Kuupungin ohjeita tulee käydä läpi säännöllisesti kuukausipalaverissa. Lisätään yhteistyötä kaupungin eri yksiköiden kanssa.
	Onko riskienhallinta toteutettu kaupungin riskienhallintaa ohjaavien dokumenttien mukaisesti?	2	KTS yllä	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko riskienhallintamenettelyt kytketty osaksi suunnittelu- ja ohjausprosesseja?	3	Riskirekisteri tehty lokakuussa 2020.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Riskien tunnistaminen	Perustuuko riskien tunnistaminen järjestelmälliseen menetelmään?	3	Riskien tunnistusmenetelmät omalla vastuualueella ovat henkilöstölle tuttuja. Sekä terveysvalvonnassa että ympäristönsuojelussa valvonnan perustyökaluna käytetään systemaattista riskinarviointia kohteiden luokittelussa.	Riskirekisterin täyttäminen vuosittain ja tarvittaessa useamminkin, lisää vielä yleistä tietoisuutta yksikön riskeistä ja niiden tunnistamisesta ja ennaltaehkäisystä sekä riskeihin varautumisesta.
	Dokumentoidaanko tunnistetut riskit?	3	Erytyislainsäädäntöön liittyen kyllä. Työtaturmat kirjataan. LaatuNetin käyttöönnotto on aloitettu vuonna 2020.	LaatuNetin kautta poikkeamat kirjataan jatkossa ja myös käsitellään toiminnan kehittämiseksi.
	Onko riskien ennakoinnissa onnistuttu?	3	Taloudelliset riskit on pystytty ennakoimaan. Terveyshaitan ja ympäristöhaitan ehkäisemiseen viranomaistoimin on sattunut. Vakavia työtaturmia ei ole sattunut. Eläinlääkintähuollon sijaispula vuonna 2020 on ollut valtakunnallinen ja sen vakuus on ollut vaikeasti ennustettavissa.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Riskien arviointi	Arvioidaanko tunnistettujen riskien merkitys (todennäköisyys ja vaikutukset) systemaattisesti?	3	Erytyislainsäädäntöön liittyen kyllä. Riskirekisteri tehtiin lokakuussa 2020 koko yksikön osalta.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Riskeihin vastaaminen	Onko olennaisille riskeille määriteltä hallintamenettelyt ja vastuut?	3	Erytyislainsäädäntöön liittyen kyllä. Lisäksi on tehty riskirekisteri lokakuussa 2020.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Arvioidaanko hallintamenettelyjen kustannuksia suhteessa saatuun hyötyyn?	3	Tarkastelussa huomion kohteena ovat olleet ympäristö- ja terveysriskit sekä eläinlääkintähuollon lakisääteiset velvoitteet.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko riskienhallinnan raportointi järjestetty asianmukaisesti?	2	Erytyislainsäädäntöön liittyen raportointi toimii	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

Valvontatoimenpiteet		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Prosessien kontrollien suunnittelu	Ovatko keskeiset toimintaprosessit ja projektit kuvattu ja dokumentoitu?	3	Laatukäsikirja ja lukuisia sisäisiä kirjallisia ohjeita käytössä	Laatukäsikirja päivitetään keväällä 2021. LaatuNet otetaan käyttöön vuoden 2021 alusta ja aloitetaan sisäiset auditoinnit.
	Onko hyväksymismenettely olemassa, ajantasainen ja toimiiko se suunnitellusti (esim. ostolaskut, laskutus, palkat jne.)?	4	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko tehtävien eriyttämistarpeet arvioitu ja ovatko vaaralliset työhdistelmät tiedossa?	4	Esteellisyys arvioidaan aina tapauskohtaisesti	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko yksikköraajat ylittävien prosessien kontrollit määritelty?	3	Ympäristöpalvelujen sisällä kyllä	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kontrollien toimivuuden arviointi	Onko päivittäisvalvonta osa esimiesten työtä?	3	Osallistutaan mm. päätösaasioiden valmisteluun	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Arvioidaanko toimintaprosessien toimivuutta säännöllisesti?	3	Toimintaprosesseja ei ole arvioitu systemaattisesti, mutta arkityössä ja tiimeissä pyritty kehittämään toimintoja mahdollisimman toimiviksi ja asiakaslähtöisiksi.	Laatunet otetaan käyttöön vuoden 2021 alusta ja tehdään jatkossa sisäiset auditoinnit ja johdon katselmukset.
	Arvioidaanko olennaisten kontrollien tarpeellisuutta säännöllisesti?	e	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Toiminnan seuranta	Seurataanko määrärahojen käyttöä säännöllisesti?	4	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Ovatko täsmäytysrutiinit dokumentoitu, vastuutettu ja seurannassa?	e	Tämä ei ole tullut esille	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden seuranta systemaattista?	4	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Varmistetaanko ostopalvelujen laadun sopimuksenmukaisuus?	4	Ostopalveluita on melko vähän. Sopimuslaboratoriot on akkreditoituja.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko ostopalvelujen hankinnassa ja sopimuksissa huolehdittu kriittisten palvelujen/tuotteiden saannista myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa?	4	Laboratorion tarjouspynnössä ja sopimuksessa dokumentoitu. Muita ostopalvelusopimuksia ei ole.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko sopimusten seuranta systemaattista ja vastuutettua?	4	Laboratoriopalveluiden sopimusten täyttymistä seuraavat tarkastajat ja laskujen hyväksyjät. Ympäristöpalveluiden yhteistoiminnan toteutumista seurataan seurantakokouksissa.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Tietojärjestelmien kontrollit	Onko tietojärjestelmien kontrollit testattu ja asianmukaisia?	e	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Omaisuuksien hankinta, luovutus ja hoito	Onko omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa toteutunut menetyksiä, arvon alennuksia tai onko jouduttu korvautai muuhun oikeudelliseen vastuuseen?	e	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

Tiedonkulku ja raportointi		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Raportointijärjestelmät	Onko esimiesten käytössä raportointijärjestelmä, joka tuottaa oikea-aikaisesti seurantatietoa toiminnan kustannuksista?	3	Osa kustannuksia on saatavissa raportointijärjestelmästä viiveellä (esim. ICT-kulut).	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Tuottaako seurantajärjestelmä tietoa toiminnan laadusta (läpimenoajat, poikkeamat, asiakastytyväisyys jne)?	2	Uusia järjestelmiä ollaan ottamassa käyttöön (Laatuneterveysvalvonnassa).	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Tiedonkulku	Onko tiedonkulku organisoitu ja vastuuhenkilöt nimetty?	3	Internetsivuilla on kerrottu vastuuhenkilöt. Ryhmäsähköposti on vastuutettu	Jatkossa yritetään ohjata sähköpostit terveystarkastajat, ympäristötarkastajat ja eläinlääkärit - sähköposteihin, nykyisen ympäristöpalvelut-sähköpostin sijasta, jolloin asiakaspalvelu ja sidosryhmäyhteistyö saadaan mahdollisimman sujuvaksi.
	Perehdytetäänkö uudet työntekijät suunnitelmallisesti?	3	Uusia työntekijöitä on perehdytetty, mutta tässä on vielä parantamisen varaa.	Pyritään perehdyttämään jatkossa järjestelmällisemmin.
	Onko sisäinen tiedonkulku järjestetty siten, että toiminnan ohjauksen kannalta merkityksellinen tieto toimitetaan oikeille henkilöille oikea-aikaisesti?	3	Pieni yksikkö, jonka sisällä tieto kulkee aika hyvin. Se, että kirjaamon kautta ashaan vireille tulleet asiat, saavuttavat varmasti oikean henkilön, vaatii tarkkuutta, jota olisi vielä jossain määrin mahdollisuutta kehittää. Korona-aikana on opittu käyttämään Teamsia.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko luotu järjestelmällinen tapa tiedottaa suurelle yleisölle ja kohderyhmille?	3	Laatukäsikirjan mukaan ja kaupungin viestintää ja www-sivuja hyödyntäen	Ulkoista tiedottamista lisäävä
	Onko laadittu suunnitelmat ulkoisen viestinnän toteuttamisesta poikkeustilanteissa?	3	Laaditun suunnitelman mukaan	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Tietojärjestelmät	Ovatko tietojärjestelmät dokumentoituja ja luotettavia?	3	Käytetään pääasiassa kaupungin järjestelmiä ja valtakunnallisia järjestelmiä	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Tukevatko tietojärjestelmät päätöksentekoa ja toimintaa?	3	Aika hyvin	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Seuranta		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Sisäinen arviointi	Seurataanko toimintaa ja poikkeamia säännöllisesti?	3	Terveysvalvonnassa on aloitettu kirjaamaan ja käymään läpi poikkeamia osana LaatuNetin käyttöä. Ympäristönsuojelussa	Ympäristöterveydenhuollossa aloitetaan vuoden 2021 alusta LaatuNetin mukaiset sisäiset auditoinnit ja poikkeamaseuranta.

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

			poikkemaraportteja ei tehdä järjestelmällisesti.	
	Analysoidaanko ja hyödynnetäänkö poikkeamaseurannan tietoja?	3	Kyllä siltä osin, kun tulee yksikön tietoon.	Ympäristöterveydenhuollossa aloitetaan vuoden 2021 alusta LaatuNetin mukaiset sisäiset auditoinnit ja poikkeamaseuranta. Poikkeamat käydään läpi kuukausipalaverissa ja niiden johdosta tehdyt parannukset kirjataan ylös.
	Arvioidaanko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta säännöllisesti?	3	Kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä ja riskirekisterin arvioinnin yhteydessä.	Ympäristöterveydenhuollossa aloitetaan vuoden 2021 alussa LaatuNetin kautta.
	Käsitelläänkö sisäisen tarkastuksen raportit ja havainnot säännöllisesti?	3	Terveysvalvonnan osalta LaatuNetin käyttöön oton yhteydessä. Muutoin siltä osin, kun huomioita kaupungin sisäisessä tarkastuksessa on kohdennettu Ympäristöpalvelujen toimintaan.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Ulkoisen arviointi	Käsitelläänkö ulkoisten arviointien, tilintarkastajien, EU-tarkastajien ym. raportit säännöllisesti?	4	AVI tekee ympäristöterveydenhuoltoon liittyviä arviointi- ja ohjauksikäyntejä (AJO). Raportit käydään läpi palaverissa ja merkittävät asiat viedään lautakuntaan. Osaan hankkeista liittyy ulkoinen tilintarkastus (esim. EU-hankkeet).	Vuonna 2021 on tulossa AVI:n AJO-käynti.